

MS (P) 41

**M.A. (Previous) Examination, June 2013
(SIM Scheme)
SANSKRIT (Paper – I)
Classical Sanskrit Literature, Poetry, Prose and Translation**

**Texts : 1) Bharavi's Kirā tārjuneeyam (Canto 142)
2) Bā ṇā 's Kā dambari – Sukanā sopadesah
3) Translation**

Time : 3 Hours

Max. Marks : 90

सूचना : संस्कृतभाषया, कन्नडभाषया, आंग्लभाषया वा उत्तरितव्या.

भाग: – अ

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः।

(3×15=45)

1. भारवेरर्थगौरवम् – विशदीकुरुत।
2. वनेचरवृत्तान्नं विशदीकुरुत।
3. लक्ष्म्याः दुराचारत्वं यथापठ्यं विवृणुत।
4. द्रौपद्याः वीरोचितवचनानि विवेचयत।
5. बाणोच्छिष्टं जगत्सर्वम् – समर्थयत।

भाग: – आ

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः।

(3×10=30)

सानुवादं व्याख्यात-

6. तात चन्द्रापीड विदितवेदितव्यस्य अधीतसर्वशास्त्रस्य ते नाल्पम्-उपदेष्टव्यमस्ति। केवलं च निसर्गत एव अभानुभेद्यं अरत्नलोकोच्छेद्यं अप्रदीप प्रभायनेयमतिगहनं तमो यौवनप्रभवम्। अपरिणामोपशमो दारुणो लक्ष्मीमदः। कष्टमनञ्जनवर्तिसाध्यं अपरं ऐश्वर्यतिमिरान्धत्वम्। अशि-शिरोपचारहार्योत्यन्ततीव्रो दर्पदाहज्वरोष्मा। सततं अमूलमन्त्रगम्यो विषमो विषयविषास्वादमोहः। नित्यं अस्ना नशौचवध्यो बलवान् रागमलावलेपः अजस्त्रं अक्षपावसान-प्रबोधा घोरा च राज्यसुख संनिपातनिद्रा भवति।

P.T.O.

सानुवादं व्याख्यात

7. एवं विधयापि चानया दुराचारया कथमपि दैववशेन परिगृहीत । विक्लवा भवन्ति राजानः । सर्वनिनयाधिष्ठानतां च गच्छन्ति तथाहि । अभिषेकसमय एवैषां मङ्गलजल कलशैरिव प्रक्षाल्यते दाक्षिण्यम् । अग्निकार्यं धूमेनेव मलिनीभवति हृदयम् । पुरोहितकुशाग्र संमार्जनाभि रिवापनीयते क्षान्तिः । उष्णीषपट्टबन्धेनेवाच्छाद्यते जरागमनस्मरणम् । आतपत्र-मण्डलेनेवापवार्यते परलोकदर्शनम् । चामर पवनैरिवापह्रियते सत्यवादिता । वेत्रदण्डैरिवोत्सार्यन्ते गुणाः ।

8. अनूद्य व्याख्यात ।

अभिमानवतो मनस्विनः प्रियमुच्चैः पदमारूरुक्षतः ।

विनिपातनिवर्तनक्षमं मतमालम्बनमात्मपौरुषम् ॥

विषमोऽपि विगाह्यते नयः कृततीर्थः पयसामिवाशयः ।

स तु तत्र विशेषदुर्लभः सदुपन्यस्यति कृतवर्त्म यः ॥

9. संस्कृतभाषायां अनुवादं कुरुता ।

ಈ ವಿಶ್ವ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿಯಾಗಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಅತಿ ಸುಂದರವೂ ಮನೋಹರವೂ ಆಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನಾವಿರುವ ಈ ಭೂಮಂಡಲ ಅದ್ಭುತ ಸೃಷ್ಟಿ ವೈವಿಧ್ಯಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದೂ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಸಾರಿ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಂತರಿಕ ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿಯಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿನ ಆಗುಹೋಗುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮಾನವನು ಸೃಷ್ಟಿಯ ಮುಕುಟಪ್ರಾಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ವಿವೇಕದಿಂದ ಅವನು ಸೃಷ್ಟಿವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಸಮತೋಲನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿ, ಆನಂದದಿಂದ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

This universe is not only wonderful but beautiful and attractive. That too, the world in which we live in full of diverse creations. Each thing on this earth speaks of the glory of the creator. There is inbuilt system in this world and the activities of the world are controlled by this system. Man is the acme of creation. He is invited to live happily by protecting the equilibrium that is present in the system of creation.

10. कर्णाट भाषायाम्, आंग्ल भाषायां वा अनुवादं कुरुत ।

अस्ति चम्पकाभिधानायां नगर्यां परिव्राजकावसथः ॥ तत्र चूडाकर्णो नाम परिव्राट् प्रतिवसति । स च भोजनाव-शिष्टाभिक्षान्नसहितं भिक्षापात्रं नागदन्तकेऽवस्थाप्य स्वपिति । हिरण्यकनामा मूषकः तदन्तमुत्प्लुत्य प्रत्यहं भक्षयति स्म । अनन्तरं तस्य प्रियसुहृत् वीणाकर्णो नाम परिव्राजकः समायातः

भागः - ई

त्रीणि ससन्दर्भं व्याख्यात ।

(3×5=15)

11. हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ।

12. पराभवोऽप्युत्सव एव मानिनाम् ।

13. महतीयं खल्वनर्थपरम्परा ।

14. भवादृशा एव भवन्ति भाजनानि उपदेशानाम् ।

15. आज्ञामपि वरप्रदानं मन्यन्ते ।

MS (P) 42

M.A. (Previous) Examination, June 2013
(SIM Scheme)
SANSKRIT

Paper – II : Classical Sanskrit Literature – Drama and History of
Sanskrit Literature

Text : Abhijnāna Śākuntalam

Time : 3 Hours

Max. Marks : 90

सूचना : कन्नडभाषया आंग्लभाषया संस्कृतभाषया वा उत्तरितव्या ।

भाग – अ

त्रपः प्रश्नाः समाधेयाः :

(15×3=45)

१. 'रामायणं आदिकाव्यम्' - चर्चयत ।
२. तृतीयाङ्कस्य महत्वं विशदयत ।
३. प्रमुखानि खण्डकाव्यानि चर्चयत ।
४. शकुन्तलायाः पात्रचित्रणं कुरुत ।
५. नाटकस्य उत्पत्तिविषये विविध वादान् -चर्चयत ।

भाग – आ

त्रपः प्रश्नाः समाधेयाः :

(10×3=30)

६. सरसिजमनुविद्धं शैवलेनापि रम्यं
मलिनमपि हिमांशोर्लक्ष्म लक्ष्मी करोति ।
द्वयमधिकमनोज्ञा वल्कलेनापि तन्वी
किमिव हि मधुराणां मण्डनं नाकृतीनाम् ॥

अपि च

P.T.O.

वाचं न मिश्रयति यद्यपि मद्बचोभिः
कर्णं ददात्यभिमुखं मयि भाषमाणे ।
कामं न तिष्ठति मदाननसंमुखोनां
भूयिष्ठमन्यविषया न तु दृष्टिरस्याः ॥
- पद्यद्वयं सानुवादं विवृणुत ।

७. अभिज्ञानस्य औचित्यं चर्चयत ।
८. भट्टनारायणस्य योगदानं विमृशत ।
९. 'कारुण्यं भवभूतिरेव तनुते' - चर्चयत ।
१०. महाभारतस्य महत्वं विशदीकुरुत ।

भाग - इ

(5×3=15)

११. पुत्रमेवं गुणोपेतं चक्रवर्तिनमाप्नुहि । - ससन्दर्भं व्याख्यात ।
  १२. शाखासु वल्कलमसक्तमपि द्रुमाणाम् । - ससन्दर्भं व्याख्यात ।
  १३. किरातार्जुनीयम् - लघु टिप्पणीः लिखत ।
  १४. कथासरित् सागरः - लघुटिप्पणीः लिखत ।
  १५. मृच्छकटिकम् - लघु टिप्पणीः लिखत ।
-

M.A. (Previous) Examination, June 2013
(SIM Scheme)
SANSKRIT (Paper – III)
Tarka and Vyākaraṇa

Texts : 1) Tarkasangraha of Annambhaṭṭa with Deepika
2) Siddhāntakaumūdī (from Kāraka upto the end
of Prādisamāsa prakaraṇa) of Bhattoji Dīkshita

Time : 3 Hours

Max. Marks : 90

सूचना : संस्कृतभाषया, कन्नडभाषया, आङ्ग्लभाषया वा उत्तरितव्या ।

भाग: – 'अ'

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः ।

(3×15=45)

1. 'सप्तैवपदार्थाः' दीपिकानुसारेण उपपादयत ।
2. 'चत्वारि एव प्रमाणानि' समर्थयत ।
3. 'नवैव द्रव्याणि' विशदयत ।
4. करणकारकमधिकृत्य प्रबन्धमेकं लिखत ।
5. 'तत्पुरुषः समानाधिकरणः कर्मधारयः' विवृणुत ।

भाग: – 'आ'

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः ।

(3×10=30)

6. वचनानि व्याख्यात ।
  - 1) आप्तोपदेशः शब्दः ।
  - 2) उपमितिकरणम् उपमानम् ।
7. वार्तिकाः विवृणुत ।
  - 1) उपपदविभक्तेर्कारक विभक्तिर्बलीयसी ।
  - 2) इवेन समासो विभक्त्यलोपश्च ।

MS (P) 43

8. 'कारकाणि षट्' विशदयत ।
9. 'अव्ययीभावो द्विधामतः' विवृणुत ।
10. व्याकरणशास्त्रस्य महत्वं लिखत ।

भागः - 'इ'

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः ।

(3×5=15)

11. टिप्पणिं लिखत ।
    - 1) आकाशम् ।
    - 2) आत्मा ।
  12. रेखाङ्कितयोः विभक्तीः समर्थयत ।
    - 1) परितः कृष्णम् ।
    - 2) ग्रामात् बहिः ।
  13. टिप्पणानि लिखत ।
    - 1) प्रथमा विभक्तिः ।
    - 2) उपसर्जनम् ।
  14. समस्तरूपं लिखत ।
    - 1) शाकप्रियः पार्थिवः ।
    - 2) घन इव श्यामः ।
  15. विग्रहवाक्यानि लिखत ।
    - 1) चोरभयम् ।
    - 2) किं राजा ।
-

MS (P) 44

M.A. (Previous) Examination, June 2013
(SIM Scheme)
SANSKRIT (Paper – IV)
Bhāratīya Tattvaśāstram
Prescribed Text : Sarvadarśanasāngrahah
(चार्वाक-रामानुज – पूर्णप्रज्ञ-शैव-शाङ्करदर्शनानि)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 90

सूचना : संस्कृतभाषया, कन्नडभाषया, आङ्ग्लभाषया वा उत्तरितव्या ।

भाग – अ

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः ।

(3×15=45)

1. शाङ्करदर्शनानुसारेण जगन्मिथ्यात्वं प्रतिपादयत ।
2. शैवमतमवलंब्य पतिपदार्थस्य परिचयं कुरुत ।
3. रामानुजदर्शनस्य तत्त्वत्रयं संगृह्य लिखत ।
4. पूर्णप्रज्ञदर्शनरीत्या तत्त्वमसीति वाक्यं विवृणुत ।
5. आत्मपरमात्मादिकं प्रति चार्वाकमतस्य अभिप्रायं प्रदर्शयत ।

भाग – आ

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः ।

(3×10=30)

6. सायणमाधवस्य काल-देश-ग्रन्थादीनधिकृत्य प्रबन्धं लिखत ।
7. प्रस्थानत्रयमधिकृत्य प्रबन्धं एकं आरचयत ।
8. आस्तिकदर्शनान्यधिकृत्य परिचयं कुरुत ।
9. भगवतः त्रिविधां सेवां विशदयत ।
10. षड्विध प्रमाणानि विवृणुत ।

P.T.O.

MS (P) 44

भाग - इ

विषयत्रयमधिकृत्य लघुटिप्पणी: रचयत ।

(3×5=15)

11. पाशाः ।
  12. अध्यासः ।
  13. प्रपत्तिः ।
  14. लोकायतमतम् ।
  15. नास्तिकाः ।
-

MS (P) 45

M.A. (Previous) Examination, June 2013

(SIM Scheme)

SANSKRIT

Alankara – I : Paper – V

Texts : i) Bharata's Natyasastra with Abhinava Bharati (Ch : VI and VII Only)

ii) Appayya Dixita's Kuvalayananda (From Upama to Vyatireka Only)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 90

सूचना : कन्नडभाषया, आंग्लभाषया संस्कृतभाषया वा लिखत।

भाग – अ

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः

(3×15=45)

1. भरतमुनिना प्रतिपादितान् अलंकारशास्त्र विषयान् विशदयत।
2. भरतमुनिना प्रतिपादितां रसनिष्पत्तिं विवृणुत।
3. शृङ्गाररसं सप्रभेदं यथापाठ्यं विवृणुत।
4. कुवलयानन्दस्य जनप्रियतामधिकृत्य प्रबन्धं लिखत।
5. रूपकालङ्कारं सप्रभेदं सोदाहरणं च यथापाठ्यं निरूपयत।

भाग – आ

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः

(3×10=30)

6. रसभावयोः सम्बन्धं भरतमुनिमनुसृत्य लिखत।
7. रससूत्रमधिकृत्य अभिनवगुप्तस्य अभिव्यक्तिवादं विशदयत।
8. स्मृति-भ्रान्ति सन्देहालङ्कारान् सोदाहरणं विवृणुत।
9. दीपक-तुल्ययोगितयोः वैलक्ष्यण्यं लिखत।
10. निदर्शनालंकारं सप्रभेदं सोदाहरणं विवृणुत।

भाग – इ

त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः

(3×5=15)

11. वृत्तयः-लघुटिप्पणीं लिखत।
12. स्थायीभावाः-लघुटिप्पणीं लिखत।
13. रसो न प्रतीयते नोत्पद्यते नाभिव्यज्यते-ससन्दर्भं विवृणुत।
14. परिणामालङ्कारः-लघु टिप्पणीं लिखत।
15. लिम्पतीव तमोऽङ्गानि वर्षतीवाञ्जनं नभः।-अलंकारं निर्दिश्य विवृणुत।